

**„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – СМИЛЯН“**

Седалище и адрес: с. Смилян, общ. Смолян, обл. Смолян, ул. „Девети септември“ №101,
тел.: 03026/2441, *e-mail:* dgssmilian@ucdp-smolian.com

**ДОКЛАД
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ
И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ОТ ДЕЙНОСТИТЕ ПО
УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНАТА И ПРИРОДНА СРЕДА
в териториалния обхват на ТП ДГС „Смилян“
през 2020г.**

с.Смилян, 2021 год.

Настоящия доклад се изготвя в изпълнение на т.1 от Заповед № 302 / 16.10.2019 год., и в изпълнение на Принцип 8, Критерий 8.2 /Организацията* извършва мониторинг и оценка на въздействието от дейностите по управление* на ГСЕ* върху социалната и природната среда, както и на промените в състоянието на околната среда; Индикатори: Индикатор 8.2.1.* Извършва се мониторинг на въздействието на дейностите по управление* върху социалната среда съгласно Приложение 7. Индикатор 8.2.2.* Извършва се мониторинг на въздействието на дейностите по управление* върху околната среда съгласно Приложение 7. Индикатор 8.2.3.* Промените в околната среда се мониторираат съгласно Приложение 7./ от Националния FSC стандарт на България /FSC-STD-BGR-01-2016 V-1/ за оценка на управлението на гори в България, Ви представям следната информация, относно мониторинг и оценка на горските територии.

Мониторингът извършен на територията управлявана от ТП ДГС „Смилян“ се основава на утвърдена „Система за провеждане на мониторинг“ на територията на ТП ДГС „Смилян”.

I.Кратка информация за стопанството към 31.12.2020 год.

Общата площ на ТП ДГС „Смилян“ е 33 782,4 ха, от които държавните горските територии са 25753,2 ха. Собственост на частни физически лица са 6386,4 ха, частни юридически лица – 228,3 ха, общинска собственост – 1372,3 ха, съсобственост – 26,1 ха, временно общинска собственост – 16,1 ха. През годините има движение от различни видове собственост в държавна собственост.

Територията на ДГС „Смилян“ попада в Смолянска област. Обхваща изцяло **община Рудозем** със съответните землища в нея:

- гр. Рудозем, с. Чепинци, с. Бърчево, с. Бяла река, с. Витина, с. Войкова лъка, с. Елховец, с. Иваново, с. Корита, с. Мочуре, с. Оглед, с. Пловдивци, с. Поляна, с. Равнината и с. Рибница.

От горско стопанство „Смилян“ се стопанисват и част от горите в **община Смолян**, а именно в землищата:

- с. Арда, с. Бориково, с. Букаците, с. Буката, с. Вълчан, с. Горна Арда, с. Горово, с. Кошница, с. Чокманово, с. Моголища, с. Смилян, с. Чеплетен, както и части от землищата на гр. Смолян, с. Киселичево, с. Полковник Серафимово, с. Турян и с. Кремене.

В тези землища са включени и следните по-малки населени места:

- с. Ельово, с. Змиево, с. Липец, с. Люлка, мах. Попрелка, мах. Черешова река, мах. Черешките, с. Черешово, с. Фатово.

Територията на стопанството е разделена на 4 горско стопански участъка – „Моголища“, „Смилян“, „Елховец“ и „Рудозем“.

Стопанството има определено планински характер, затова наклоните са предимно стръмни или много стръмни – 95,1 %. В по-ниските области се срещат и наклонени терени, но полегати и равни места има само по поречията на реките.

Районът на стопанството се отличава с голяма гъстота на хидрографската мрежа – 1.32 км на 1 кв. км площ. Всички водни течения се намират във водосборния басейн на река Арда.

Река Арда води началото си под Ардин връх (1730.1 м н.в.) – отдел 104, като събира водите от няколко извора и дерета. Изворите ѝ са една от туристическите атракции в района. Тя е десен приток на р. Марица и се влива в нея извън страната – близо до гр. Одрин. Общата ѝ дължина е 271,7 км, а само в България – 241,0 км. На територията на двете общините са

установени общо 130 извора и открито водохващания, но няма проучвания относно техните лечебни свойства.

Държавно горско стопанство "Смилян" попада в Рило-Родопската морфоструктурна област. В градежа на Западните Родопи преобладават старите плутонични скали – гнайси и мрамори и шисти, но има и обширни лавни покривки и палеогенни наслаги. Сред кристалинните скали се разкриват и гранитни маси.

Територията на стопанството се намира в *Континентално-средиземноморска климатична област – Южнoбългарска климатична подобласт* и обхваща два климатични района, а именно:

- *Източнородопски нископланински климатичен район*
- *Планински климатичен район*

Почвите са представени от следните типове: кафява горска – кафява тъмна, кафява преходна, кафява светла. Не се наблюдават ерозионни процеси.

Средния запас на стопанството е 251 м³/ха, средният прираст на 1ха – 4,45 м³.

Годишното ползване на дървесина от държавни гори по ГСП е 37740 м³ (без клони), по ГСП 2020г.

Биоразнообразие – в териториалния обхват на ТП ДГС „Смилян“ преобладава естествената иглолистна растителност представена по дървесни видове, както следва: бял бор, смърч, черен бор, ела. По – голям дял от широколистната растителност има букът, а в по – ниските части се среща зимен дъб, габър, келяв габър и други.

Ловно стопанска дейност: Основните видове дивеч на територията на стопанството са: Сърна, Дива свиня, Вълк, Лисица, Див заек и други редки и застрашени животински видове, които се опазват и се следи тяхната популация.

Природни катастрофи – абиотични фактори – снеголом/снеговал, ветролом/ветровал, и биотични фактори. Усвоената пострадала маса за периода 2009-2019 възлиза на 227 128 м³ стояща маса с клони.

Залесявания – по горскостопански план има предвидено ново залесяване на площ 11,5 ха, както и за възстановяване на гори на площ 2,2 ха., но се разчита преди всичко на естественото възобновяване.

Цялата част от горите на територията на ТП ДГС „Смилян“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най – строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

II. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА УПРАВЛЯВАНА ОТ ТП ДГС „СМИЛЯН“.

1. Финансов план на стопанството.

По финансов план за 2020 год. са заложили 35 338 м³ лежаща маса, на обща стойност 1879260 лв. Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01-31.12.2020 год. е 34061 м³, на обща стойност 1685045 лв. Като в стойността не е включена дървесина, която е закупена по чл.193 от ЗГ и дарение. Реализираното ползване е осъществено върху площ от 491,53 ха, в т.ч.: възобновителни сечи на площ от 72 ха, отгледни сечи са изведени върху площ от 163,8 ха, сечи

със санитарен и принудителен характер са водени върху площ от 459,22 ха и технически сечи на площ 2,02 ха.

Изпълнението на годишния план е 96,4 % спрямо разчета за годината.

През 2020 г. са планирани и други дейности в т.ч.: маркиране на насаждения, за ползване в лесосечен фонд за 2021 г. – 44 000 куб. м. стояща маса; попълване на горски култури – 20 дка и отглеждане на горски култури – 171 дка. Осигуряване на достъп до обекти и текущ ремонт на съществуващи горски пътища е 51 км.

2. Социални споразумения.

Към 31.12.2020 г. в стопанството няма постъпили жалби от страна на работещите. През 2020 год. не са сключвани колективни трудови договори. ТП ДГС „Смилян“ има действащ колективен трудов договор, сключен през 2019 год.

3. План/програма за обучение и квалификация на персонала.

- Обучение по горска сертификация.
- Обучение по безопасност и здраве при работа.
- Обучение по използване на лични предпазни средства.
- Обучение по лесозащита.
- Обучение по охрана и контрол на горските територии.
- Съвещание по маркиране на лесосечен фонд.

4. Здравословни и безопасни условия на труд включително на работниците на подизпълнителите.

С цел правилното извършване на горскостопанските дейности и ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения, преди началото на работа в нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се прави първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов подотдел се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прикачват към досието на подотдела.

Към 31.12.2020 година няма регистрирани трудови злополуки при ТП ДГС „Смилян“.

В стопанството няма работници, с намалена работоспособност.

ТП ДГС „Смилян“ е осигурило условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

5. Ангажиране на заинтересованите страни

Всяка година се провеждат срещи и съвещания с различните заинтересовани страни, в които се представя информация, обсъжда се и при съгласие от двете страни се утвърждава. Кореспонденцията със заинтересованите страни се води по електронен път. Предоставя им се информация в различни аспекти: предстоящите и планирани горскостопански мероприятия през 2021 година в териториалния обхват на ТП ДГС „Смилян“, актуализации на доклади и други.

6. Незаконни/нерегламентирани дейности в горите

Във връзка с охраната на горските територии, стопанството е разделено на 17 охранителни участъка. Служителите отговарящи за опазването на горските територии са 4 старши лесничея и 17 горски стражара.

През 2020 година са извършени общо 1238 проверки от служителите на ТП „ДГС Смилян“, от които са проверени 950 ловци, 131 превозни средства и 157 обекти за добив на дървесина.

За 2020 година са констатирани общо 4 броя нарушения по Закона за горите и ЗЛОД. Съставени общо 4 бр. АУАН-а, същите са изпратени до Районна прокуратура – Смолян и до РДГ – Смолян.

7. Изпълнение на горскостопанския план.

Плановите дейности за 2020 са описани по подробно в т.П.1 от настоящия доклад.

Предвидените по проект мероприятия свързани с отглеждане на млади насаждения и противопожарни мероприятия с натрупване до момента са изпълнени на 100% .

Дейностите извеждане на други лесовъдски дейности, като ползване на дървесина продължават според предвижданията.

Изпълнението на дейностите е извършено, при спазване на действащата нормативна уредба и утвърдените вътрешни правила в ЮЦДП.

8. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството.

През 2020 година няма промени в собствеността на горите и начина на ползване.

9. Здравословно състояние на гората.

От извършените лесопатологични обследвания, постъпилите и регистрираните сигнални листове за нападения от абиотични и биотични фактори, както и оценка на здравословното състояние на горите в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС „Смилян“ се установи:

1. За повреди от абиотични фактори в държавна горски територии на стопанството са подадени общо 121 бр. сигнали листове за ветровал и снеговал.

2. За повреди от биотични фактори са подадени 36 бр. сигнални листове за върхов корояд, борова процессионка и повреди от дивеч върху горски култури.

Общо подадените сигнални листове са 157 броя сигнални листове.

Може да се направи заключение, че здравословното състояние на горите в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС „Смилян“ е сравнително добро, но е необходимо да се вземат мерки за подобряването му. Тези мерки трябва да включват бързото усвояване на пострадала дървесина вследствие на биотични и абиотични повреди.

Въз основа на подадените сигнални листове може да направим заключение, 75 % от постъпилите сигнални листове за повреди са в иглолистни гори, 25 % са в широколистни гори. За 77 % от пострадалите насаждения основна причина за влошеното здравословното състояние са абиотични въздействия (ветровал и снеговал), а за останалите 23 % основен причинител са насекомни вредители (върхов корояд, борова процессионка). В зависимост състава на пострадалите насаждения се отчита най – силно и в най – голяма степен повреди по дървесните видове – смърч, бял бор и в по – малка степен широколистните видове (бук). След направеното лесопатологично обследване през месец октомври 2020г. с представител на ЛЗС гр.Пловдив се

констатира затихване на разпространението на върхов корояд, което позволи и усвояване на доста голяма площ от инвентаризираната пострадала дървесина. Здравословното състояние на горите на територията на ТП ДГС „Смилян“, в частност иглолистните гори, все още са с влошено състояние, но с тенденция за подобряването му. Продължават взетите мерки за незабавно поддаване на сигнал при нововъзникнали повреди, изготвяне на документи за одобрение за усвояване, окомплектовка на документацията, отдаване на дърводобив на фирми или местно население.

10. Ползване и горскостопански дейности.

Добитата и реализирана дървесина за период 01.01.2020 до 31.12.2020 година по данни от информационната система на ИАГ е както следва:

- ✓ Добити от местно население – 3667 м³
- ✓ Промислен дърводобив – 33190 м³

През 2020 година са сключени 62 броя договори. Фирми, които са сключили договори за добив са запознати с изискванията на стандарта.

През 2020 година е извършен ремонт на 51 км съществуващи горски пътища. Като за опазване на пътищата фирмите извършващи горскостопански дейности са информирани и са им издавани разрешителни за достъп /174 бр./ на превозните средства с указания за преустановяване на движение при лоши метеорологични условия.

Недървесни горски продукти:

- ❖ за добив на гъби – 8 бр. позволителни,
- ❖ добити са 572 бр. коледни елхи и 7773 бр. 2-годишни и 3-годишни фиданки.

11. Гори с висока консервационна стойност.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1., ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и /или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изискванията на плановете им за управление.

Мониторинг на биологичното разнообразие: видовете от ВКС 1.2 застрашени, изчезващи и ендемични растения, ВКС 1.3 редки, застрашени и ендемични животински видове, ВКС 3 – редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми на територията на ТП ДГС „Смилян“ се прави ежемесечно. Докладът за Гори с висока консервационна стойност се актуализира постоянно при настъпили промени, в него се отразяват всички консервационни стойности. Докладът съдържа информация за определените Гори във фаза на старост и представителни образци на територията на стопанството. При интерес се предоставя на заинтересованите страни за разглеждане и запознаване.

Мониторинг на ВКС 1.2 защитени, застрашени и ендемични видове

През 2020 година най-често са наблюдавани и има сигнали за нападение от кафява мечка (*Ursus arctos*), открити са следи от видра (*Lutra lutra*), балканска дива коза (*Rupicapra rupicapra*), като прелитащи са виждани черен кълвач (*Dryocopus martius*), орел змияр (*Circus gallicus*) и черен щъркел (*Ciconia nigra*).

Мониторинг на ВКС 1.2 защитени, застрашени и ендемични видове:

През 2020 година е направен мониторинг и на трите регистрирани застрашени растения по време на цъфтеж, като не се наблюдават промени на находищата им. Без следи от антропогенна дейност, но със повреди от абиотични фактори върху родопския крем. По време

на теренни работи лесовъдския персонал на ТП ДГС „Смилян“ е открило находище на родопски силивряк.

Мониторинг на ВКС 3 редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми

Целогодишно е извършван мониторинг на всички типове горски екосистеми, който се среща в обхвата на стопанството. Здравословното състояние в широколистните гори е задоволително, с леки повреди от абиотични фактори. А в иглолистните и смесени гори през изминалата година е наблюдавано влошаване на жизнеността и здравословното състояние на насажденията.

Като заключение на извършения целогодишен мониторинг могат да бъдат направени няколко извода:

- Прави се всичко възможно да бъдат спазвани на препоръките за стопанисване, мониторинг и управление на всички консервационни стойности намиращи се в териториалния обхват на стопанството.
- Укрепване и запазване на здравословното състояние на горите е основна цел и през настоящата година. Продължават борбата с насекомните вредители и ограничаване на тяхното разпространение, както и усвояването на дървесина пострадала вследствие на абиотични фактори.

12. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда.

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2020 г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС, посочени в Доклада за ГВКС на ТП ДГС „Смилян“. Проектират се предимно постепенни сечи с голям възобновителен период /постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна/, краткосрочните сечи са сведени до минимум. Провеждат се отгледни сечи, селекционни (в малко количество), санитарни и принудителни. Санитарната и принудителна сеч се извеждат с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията.

Планираните и проведени през 2020г. мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда.

Преди започване на горскостопанските дейности през 2020 г. се извършва оценка на въздействието маркиране и извеждане на сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП ДГС „Смилян“, като се вземат мерки за ограничаването им.

След проведените горскостопански дейности не се установи негативно въздействие върху водните ресурси, не се забелязва повреда в почвата, която да допринесе за ерозионни процеси, състоянието на пътищата е добро при нужда се рехабилитират.

13. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда.

Засилващият се интерес на хората към гората, природата и биоразнообразието ни карат да участваме в повече социални дейности. ТП ДГС „Смилян“ предоставя възможност за запознаване с лесовъдската професия – като през изминалата година са проведени няколко образователни мероприятия с детски градини и училища. Стопанството участва и в европейската програма Студентски практики, давайки възможност на студенти от Лесотехническия университет да провеждат стажове и да се запознаят с професията си по от близо. На територията на стопанството има голям брой екопътеки и туристически маршрути, които осигуряват прекрасни условия за рекреация и туризъм. Отдыхът и почивката на чист въздух в гората стават предпочитани за уикендите и почивните дни. Затова е необходимо

осигуряване на достъп до повече информация, за воденото стопанисване на горите, проблемите, с които се сблъсква лесовъдския персонал при отглеждането, опазването и ползването на горските ресурси. ТП ДГС „Смилян“ е поело дългосрочна ангажираност за отговорно управление на горите.

14. Промени в околната среда.

Ефективността и продуктивността на горското стопанство е относително добра. За да бъдат спазвани всички принципите и критерии на Националния стандарт на горската сертификация, е необходимо да бъде изградена единна система, основаваща се на балансирано и отговорно отношение във всички направления - екологични, икономически и социални, това налага една добра комуникация между голям брой заинтересовани страни. Продължава стремежът ни към намаляване на пропуските, които се правят при спазването на Националния стандарт. За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо да се постигне един баланс между поетите ангажименти на ТП ДГС „Смилян“ и интересите на останалите заинтересовани страни.

инж. Анатолий Елев .....п.....
Директор на ТП ДГС „Смилян“

Подписа е заличен на основание чл. 2 от ЗЗЛД